LIETUVOS RESPUBLIKOS ŪKIO MINISTRAS

Į S A K Y M A S
DĖL GAMTINIŲ DUJŲ PERDAVIMO, PASKIRSTYMO, LAIKYMO IR TIEKIMO TAISYKLIŲ PATVIRTINIMO

2002 m. vasario 5 d. Nr. 43
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos gamtinių dujų įstatymo (Žin., 2000, Nr. 89-2743; 2001, Nr. 56-1980) 22 straipsnio 10 dalimi ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. sausio 25 d. nutarimo Nr. 88 „Dėl įgaliojimų suteikimo įgyvendinant Lietuvos Respublikos gamtinių dujų įstatymą“ (Žin., 2001, Nr. 10-286, Nr. 84-2936) 1.2.1, 1.2.2 ir 3 punktais:

1. T v i r t i n u Gamtinių dujų perdavimo, paskirstymo, laikymo ir tiekimo taisykles (pridedama).

2. N u s t a t a u , kad:

2.1. šis įsakymas, išskyrus Gamtinių dujų perdavimo, paskirstymo, laikymo ir tiekimo taisyklių 124 punktą, įsigalioja nuo 2002 m. kovo 1 dienos;

2.2. Gamtinių dujų perdavimo, paskirstymo, laikymo ir tiekimo taisyklių 124 punktas įsigalioja bei 138, 169 ir 171 punktuose nurodytas matavimo priemonių tyrimas ir patikra nepriklausomose laboratorijose atliekami nuo 2003 m. sausio 1 dienos.

ŪKIO MINISTRAS PETRAS ČĖSNA

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos ūkio
ministro 2002 m. vasario 5 d.
įsakymu Nr. 43

GAMTINIŲ DUJŲ PERDAVIMO, PASKIRSTYMO, LAIKYMO IR TIEKIMO TAISYKLĖS

I. TAIKYMO SRITIS IR BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Gamtinių dujų perdavimo, paskirstymo, laikymo ir tiekimo taisyklės (toliau – taisyklės) nustato gamtinių dujų perdavimo, paskirstymo, laikymo ir tiekimo tvarką bei sąlygas. Šios taisyklės taip pat nustato naudojimosi gamtinių dujų sistema tvarką.

2. Taisyklės privalomos visiems fiziniams ir juridiniams asmenims, perduodantiems, paskirstantiems, laikantiems, tiekiantiems ir vartojantiems gamtines dujas.

3. Perduodant, paskirstant, laikant ir tiekiant gamtines dujas, vadovaujamasi Lietuvos Respublikos įstatymais, Vyriausybės nutarimais, kitais teisės aktais ir normatyviniais dokumentais.

II. NUORODOS

4. Taisyklėse pateikiamos nuorodos į šiuos teisės aktus:

4.1. Lietuvos Respublikos energetikos įstatymas (Žin., 1995, Nr. 32-743);

4.2. Lietuvos Respublikos gamtinių dujų įstatymas (Žin., 2000, Nr. 89-2743);

4.3. Lietuvos Respublikos statybos įstatymas (Žin., 1996, Nr. 32-788; 2001, Nr. 101-3597);

4.4. Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymas (Žin., 1995, Nr. 107-2391);

4.5. Gamtinių dujų perdavimo, paskirstymo, laikymo ir tiekimo licencijavimo taisyklės (Žin., 2001, Nr. 53-1878);

4.6. Skundų dėl Lietuvos Respublikos gamtinių dujų įstatymo taikymo nagrinėjimo tvarka (Žin., 2001, Nr. 53-1880);

4.7. Vartotojų lėšomis iki Lietuvos Respublikos gamtinių dujų įstatymo įsigaliojimo įrengtų bendrojo naudojimo sistemų ir gamtinių dujų kiekio matavimo priemonių išpirkimo ar perėmimo eksploatuoti gamtinių dujų perdavimo ir paskirstymo įmonių žinion tvarka (Žin., 2001, Nr. 54-1933);

4.8. sritinis norminis dokumentas „Dujų sistema. Magistraliniai dujotiekiai. Projektavimas, medžiagos ir statyba. Taisyklės“ (Žin., 2001, Nr. 23-771);

4.9. sritinis norminis dokumentas „Dujų sistema. Magistraliniai dujotiekiai. Techninė priežiūra ir remontas. Taisyklės“ (Žin., 2000, Nr. 7-200);

4.10. sritinis norminis dokumentas „Dujų sistema. Skirstomieji plieniniai dujotiekiai. Projektavimas ir statyba. Taisyklės“ (Žin., 2000, Nr. 51-1471);

4.11. sritinis norminis dokumentas „Dujų sistema. Skirstomieji polietileniniai dujotiekiai. Medžiagos, projektavimas, statyba ir remontas. Taisyklės“ (Žin., 2000, Nr. 51-1471);

4.12. sritinis norminis dokumentas „Dujų sistema. Skirstomieji ir vidaus dujotiekiai. Naudojimas, techninis aptarnavimas ir remontas. Taisyklės“ (Žin., 1998, Nr. 8-187);

4.13. sritinis norminis dokumentas „Dujų sistema. Skirstomųjų dujotiekių ir įvadų elektrocheminės saugos nuo korozijos įrenginiai. Techninė priežiūra, matavimai ir bandymai. Taisyklės“ (Žin., 1999, Nr. 78-2329);

4.14. organizacinis tvarkomasis statybos techninis reglamentas STR 1.11.01:2000 „Statinių pripažinimo tinkamais naudoti tvarka“ (Žin., 2000, Nr. 79-2401);

4.15. Energetikos įrenginių avarijų ir sutrikimų tyrimo ir apskaitos nuostatai (Žin., 1998, Nr. 68-1999);

4.16. Gamtinių dujų kainų skaičiavimo metodika (Žin., 2001, Nr. 97-3480).

III. TERMINAI, APIBRĖŽIMAI, SUTRUMPINIMAI

5. Taisyklėse vartojami terminai ir apibrėžimai:

Avarinė situacija – gamtinių dujų sistemos ar jos sudedamųjų dalių veiklos sutrikimas, kuriam esant kyla realus pavojus saugumui ir dėl kurio gali būti apribotas ar nutrauktas gamtinių dujų perdavimas, paskirstymas, laikymas ar tiekimas.

Buitiniai dujiniai prietaisai – dujiniai prietaisai, kurių galia neviršija 120 kW.

Buitinis vartotojas – fizinis asmuo, perkantis gamtines dujas asmeniniams, savo šeimos ar namų ūkio poreikiams.

Didžiausias leistinas dujų kiekis – vartotojui (sistemos naudotojui) didžiausias leistinas tiekti (perduoti, paskirstyti) per valandą gamtinių dujų kiekis pristatymo vietoje, kurio negalima viršyti.

Dujiniai prietaisai – dujas deginantys prietaisai.

Dujų apskaitos sistema – gamtinių dujų kiekio matavimo priemonių ir gamtinių dujų parametrų matavimo bei rezultatų apdorojimo priemonių, įvertinančių gamtinių dujų slėgį, temperatūrą, tankį, sudėtį bei apskaičiuojančių gamtinių dujų kiekį norminėmis sąlygomis, visuma. Į dujų apskaitos sistemą gali įeiti ir priemonės, įvertinančios žemutinę dujų degimo šilumos vertę ir apskaičiuojančios gamtinių dujų šiluminę vertę.

Dujų balansas – į priėmimo vietą pristatyto ir pristatymo vietoje priimto gamtinių dujų kiekių skirtumas, įskaitant gamtinių dujų kiekius, nustatytus laikymo sutartyje.

Dujų tankis – gamtinių dujų kiekis tūrio vienete, išreiškiamas kg/m^3.

Ekstremali padėtis – laikotarpis, kai sutrinka normalus gamtinių dujų perdavimas, paskirstymas, laikymas ar tiekimas sistemos naudotojams bei vartotojams ir ši veikla trukdoma tiek, kad gamtinių dujų įmonės šių sutrikimų nespėja laiku prognozuoti bei valdyti ūkinės veiklos metodais.

Galia – gamtinių dujų kiekis, išreikštas kubiniais metrais per laiko vienetą.

Gamtinės dujos (toliau – dujos) – iš žemės gelmių išgaunamų angliavandenilių mišinys, kuris norminėmis sąlygomis yra dujinės būsenos.

Gamtinių dujų įmonė (toliau – dujų įmonė) – įmonė, kuri verčiasi bent viena iš šių veiklų: gamtinių dujų, tarp jų ir suskystintųjų, gavybos, perdavimo, paskirstymo, tiekimo, pirkimo bei laikymo, ir yra atsakinga už susijusius su šiomis veiklomis komercinius, techninius ir (arba) eksploatavimo įpareigojimus.

Gamtinių dujų talpykla (toliau – dujų talpykla) – dujų įmonei priklausantys ir (arba) dujų įmonės valdomi įrenginiai dujoms laikyti, išskyrus tą įrenginių dalį, kuri naudojama dujų gavybos operacijoms.

Jungtinė sistema – keletas (dvi ar daugiau) viena su kita sujungtų sistemų.

Ketvirtis – trijų mėnesių laikotarpis, prasidedantis sausio 1 d., balandžio 1 d., liepos 1 d. ar spalio 1 d. 9 valandą ir besibaigiantis atitinkamai balandžio 1 d., liepos 1 d., spalio 1 d. ar sausio 1 d. 9 valandą.

Kubinis metras (m^3) – dujų kiekis, kuris, esant norminėms sąlygoms, užima vieno kubinio metro tūrį.

Laikymas – dujų sandėliavimas bei saugojimas dujų talpykloje.

Laikymo įmonė – įmonė, kuri verčiasi dujų laikymo veikla.

Laisvasis vartotojas – vartotojas, turintis teisę laisvai pasirinkti tiekimo įmonę.

Magistralinis dujotiekis (toliau – perdavimo sistema) – aukšto slėgio vamzdynas, su juo susiję statiniai bei įrenginiai dujoms iš verslovių perduoti į dujų talpyklas, miestų ir gyvenviečių skirstomuosius tinklus arba į dujas naudojančius įrenginius iki dujų skirstymo stočių (toliau – DSS) imtinai.

Matavimo priemonės – įranga, naudojama dujų kiekiui matuoti priėmimo, pristatymo vietose ir dujų talpyklose.

Mėnuo – laiko tarpas nuo pirmos kalendorinės ataskaitinio mėnesio dienos 9 valandos iki pirmos kalendorinės po ataskaitinio mėnesio dienos 9 valandos.

Metai – laikotarpis, prasidedantis bet kurių metų sausio 1 d. 9 valandą ir besibaigiantis kitų metų sausio 1 d. 9 valandą.

Naujasis vartotojas – vartotojas, kurio sistema pirmą kartą jungiama prie dujų įmonės sistemos. Naujuoju vartotoju laikomas ir esamas vartotojas, pageidaujantis didinti dujų suvartojimą tiek, kad neužtenka esamos perdavimo, paskirstymo sistemos galios.

Nenugalimos jėgos (*force majeure*) aplinkybės – tai aplinkybės, kurių sutarties šalys negalėjo kontroliuoti, protingai numatyti perdavimo, paskirstymo, laikymo ir tiekimo sutarčių sudarymo metu, negalėjo užkirsti kelio šioms aplinkybėms ar jų pasekmėms atsirasti.

Norminės sąlygos – sąlygos, esant dujų slėgiui 1,01325 barų ir temperatūrai 20 °C.

Para – laiko tarpas, prasidedantis bet kurią dieną 9 valandą ryto ir besibaigiantis kitą dieną 9 valandą ryto.

Paskirstymas – dujų transportavimas skirstomuoju tinklu, siekiant pristatyti jas vartotojams.

Paskirstymo įmonė – įmonė, kuri verčiasi dujų paskirstymo veikla.

Perdavimas – dujų transportavimas magistraliniu dujotiekiu vartotojams ir į laikymo vietas.

Perdavimo įmonė – įmonė, kuri verčiasi dujų perdavimo veikla.

Priėmimo vieta – vieta, kurioje sistemos naudotojas atiduoda dujas į magistralinį dujotiekį (skirstomąjį tinklą) ir nuo kurios prasideda dujų perdavimas magistraliniu dujotiekiu ar paskirstymas skirstomuoju tinklu.

Pristatymo vieta – vieta, kurioje baigiasi dujų perdavimas magistraliniu dujotiekiu ar paskirstymas skirstomuoju tinklu ir kurioje perdavimo, paskirstymo įmonė atiduoda dujas sistemos naudotojui arba į kurią tiekimo įmonė patiekia dujas vartotojui.

Reguliuojamasis vartotojas – vartotojas, neturintis teisės pasirinkti tiekimo įmonės.

Santykinė matavimo priemonės paklaida – matavimo paklaidos ir tikrosios matuojamojo dydžio vertės santykis.

Saugumas – dujų tiekimo ir pristatymo patikimumas bei techninė sauga.

Savaitė – laiko tarpas nuo pirmadienio 9 valandos iki kitos savaitės pirmadienio 9 valandos.

Sistema – dujų įmonei nuosavybės teise priklausantis ir (arba) dujų įmonės valdomas magistralinis dujotiekis, skirstomasis tinklas ir (arba) suskystintųjų gamtinių dujų įrenginiai, įskaitant kitus šios ir susijusių įmonių įrenginius, skirtus teikti papildomoms paslaugoms, reikalingoms dujoms perduoti ir paskirstyti.

Sistemos naudotojas – įmonė, kuri tiekia į sistemą dujas arba kuriai dujos tiekiamos iš sistemos pagal dujų perdavimo ir (ar) paskirstymo sutartį.

Sistemos operatorius – dujų įmonė, kuriai pagal perdavimo licenciją yra suteikta teisė reguliuoti jungtines perdavimo ir paskirstymo sistemas, užtikrinant šių sistemų bendrą dispečerinį valdymą.

Skirstomasis tinklas (toliau – paskirstymo sistema) – vamzdynai dujoms iš magistralinio dujotiekio DSS pristatyti iki vartotojo sistemų, taip pat inžinerijos statiniai, įrenginiai bei priemonės šiems vamzdynams funkcionuoti.

Suskystintųjų gamtinių dujų įrenginiai – terminalas gamtinėms dujoms skystinti arba suskystintosioms dujoms priimti, laikyti ir vėl jas paversti į dujinę būseną.

Tiekimas – dujų pristatymas ir pardavimas vartotojams arba tik dujų pardavimas vartotojams.

Tiekimo įmonė – įmonė, kuri verčiasi dujų tiekimo veikla.

Tiesioginis vamzdynas – jungtinę sistemą papildantis dujų vamzdynas, jungiantis vartotojo sistemą su magistraliniu dujotiekiu ar skirstomaisiais tinklais, kad laisvasis vartotojas galėtų naudotis sistema.

Vartotojas – juridinis ar fizinis asmuo, perkantis dujas.

Vartotojo galia – vartotojui (sistemos naudotojui) reikalingas tiekti, perduoti, paskirstyti ar laikyti didžiausias dujų kiekis per parą vienerių metų laikotarpiu.

Vartotojo sistema – vamzdynai ir įrenginiai dujoms iš magistralinio dujotiekio ar skirstomojo tinklo priimti ir saugiai panaudoti vartotojo reikmėms.

Žemutinė dujų degimo šilumos vertė – šilumos kiekis, išsiskiriantis visiškai sudegus vienam kubiniam metrui sausųjų dujų, neįskaitant šilumos, susidarančios kondensuojantis vandens garams.

6. Santrumpos:

DSS – dujų skirstymo stotis.

Inspekcija – Energetikos valstybinė inspekcija prie Ūkio ministerijos.

Komisija – Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija.

Metodika – Gamtinių dujų kainų skaičiavimo metodika.

Metrologijos tarnyba – Valstybinė metrologijos tarnyba prie Aplinkos ministerijos.

$\mathbf{Q_{max}}$ – didžiausias leistinas dujų apskaitos sistemos (matavimo priemonės) matuojamas srautas (debitas).

$\mathbf{Q_{min}}$ – mažiausias leistinas dujų apskaitos sistemos (matavimo priemonės) matuojamas srautas (debitas).

$\mathbf{Q_t}$ – tarpinis dujų srautas (debitas), prie kurio keičiasi dujų apskaitos sistemos (matavimo priemonės) maksimaliai leistinos dujų tūrio santykinės matavimo paklaidos reikšmė.

Vartotojų taryba – Nacionalinė vartotojų teisių apsaugos taryba prie Teisingumo ministerijos.

IV. DUJŲ SISTEMŲ SUDERINAMUMAS

7. Dujos veikiančia perdavimo sistema perduodamos dujų slėgiui neviršijant 55 barų, o naujai įrengiama perdavimo sistema gali būti perduodamos dujų slėgiui neviršijant 100 barų.

8. Veikiančios paskirstymo sistemos plieniniais dujotiekiais dujos paskirstomos dujų slėgiui neviršijant 12 barų, o naujai įrengiamos paskirstymo sistemos plieniniais dujotiekiais gali būti paskirstomos dujų slėgiui neviršijant 16 barų.

9. Veikiančios paskirstymo sistemos polietileniniais dujotiekiais dujos paskirstomos dujų slėgiui neviršijant 6 barų, o naujai įrengiamos paskirstymo sistemos polietileniniais dujotiekiais gali būti paskirstomos dujų slėgiui neviršijant 10 barų.

10. Naujos perdavimo, paskirstymo sistemos turi būti projektuojamos ir statomos pagal sritinių norminių dokumentų [4.8], [4.10], [4.11] nustatytus reikalavimus.

V. DUJŲ TIEKIMO SAUGUMO KRITERIJAI

11. Dujų sistemos turi atitikti jų projektavimui ir statybai keliamus reikalavimus.

12. Dujų sistemos turi būti kvalifikuotai eksploatuojamos ir remontuojamos.

13. Dujų srautas turi būti operatyviai valdomas ir kontroliuojamas.

14. Turi būti užtikrintas dujų srautų subalansavimas perdavimo ir paskirstymo sistemoje.

15. Turi būti užtikrintas operatyvus avarijų dujų sistemoje lokalizavimas ir likvidavimas.

16. Vartotojams turi būti tiekiamos odoruotos dujos, jeigu šalys sutartyje nenustato kitaip.

17. Dujų įmonės privalo užtikrinti patikimą dujų tiekimą vartotojams.

18. Tiekimo įmonės turi siekti dujas į priėmimo vietą pristatyti iš kelių šaltinių.

19. Dujos į techninės saugos reikalavimų neatitinkančias sistemas neturi būti tiekiamos.

VI. NAUJŲJŲ VARTOTOJŲ SISTEMŲ PRIJUNGIMAS PRIE DUJŲ ĮMONIŲ SISTEMŲ

20. Kiekvienas naujasis vartotojas už prijungimą prie perdavimo ar paskirstymo sistemos turi perdavimo ar paskirstymo įmonei sumokėti įmoką už prijungimą.

21. Įmoką už prijungimą apskaičiuoja perdavimo ar paskirstymo įmonė, prie kurios sistemos prijungiamas naujasis vartotojas.

22. Įmoka už prijungimą apskaičiuojama vadovaujantis prijungimo įkainiais, kuriuos nustato perdavimo ar paskirstymo įmonė, suderinusi su Komisija.

23. Prijungimo įkainiai apskaičiuojami laikantis šių nuostatų:

23.1. buitiniai vartotojai, nutolę nuo paskirstymo sistemos ne daugiau kaip 30 metrų, moka įmoką už prijungimą neatsižvelgdami į vartotojo galią ir atstumą;

23.2. buitiniai vartotojai, nutolę nuo paskirstymo sistemos daugiau kaip 30 metrų, ir kiti vartotojai (išskyrus buitinius) moka įmoką už prijungimą, kuri priklauso nuo vartotojo galios ir atstumo;

23.3. skaičiuojant prijungimo įkainius vartotojams, naujieji vartotojai turi padengti ekonomiškai neatsiperkančias paskirstymo sistemos plėtojimo išlaidas, kai jungiamasi prie paskirstymo sistemos, ir ekonomiškai neatsiperkančias perdavimo sistemos plėtojimo išlaidas, kai jungiamasi prie perdavimo sistemos;

23.4. esamam vartotojui didinant galią, jis moka įkainio dedamąją už vartotojo galios didinimą, jeigu paskirstymo arba perdavimo sistema yra nepakankama padidėjusiai vartotojo galiai tenkinti;

23.5. įkainiai nustatomi vartotojų grupėms, bet ne kiekvienam vartotojui individualiai;

23.6. nustatant prijungimo įkainius buitiniams vartotojams, dujų sistemų atsipirkimo laikas yra 15 metų, kitiems vartotojams – 10 metų.

24. Naujuosius vartotojus prie dujų įmonių sistemų prijungia naujojo vartotojo teritorijoje perdavimo, paskirstymo licenciją turinti dujų įmonė, prie kurios sistemos bus jungiamas naujasis vartotojas.

25. Naujasis vartotojas, pageidaujantis prisijungti savo sistemą prie dujų įmonės sistemos, pateikia dujų įmonei prašymą prisijungti prie dujų įmonės sistemos, nurodydamas dujų poreikį, dujų panaudojimo paskirtį, dujų vartojimo režimą. Dujų vartojimo režimo buitinis vartotojas prašyme nenurodo.

26. Dujų įmonė, išnagrinėjusi naujojo vartotojo prašymą, ne vėliau kaip per 30 kalendorinių dienų nuo prašymo gavimo informuoja naująjį vartotoją apie savo sprendimą ir siūlomas prijungimo sąlygas. Prijungimo sąlygose turi būti: įmokos už prijungimą dydis ir jos mokėjimo terminas, naujų perdavimo ar paskirstymo sistemų įrengimo terminas, tiekiamų dujų kiekis ir slėgis.

27. Dujų įmonė su naujuoju vartotoju sudaro naujojo vartotojo prijungimo sutartį. Vartotojui apmokėjus sutartyje nustatytą įmoką už prijungimą, dujų įmonė sutartyje nustatytu terminu suprojektuoja ir iki naujojo vartotojo nutiesia naujus perdavimo ar paskirstymo sistemos dujotiekius bei įvadus, padidina dujų sistemos našumą, jeigu tai reikalinga naujajam vartotojui prijungti.

28. Kai naujojo vartotojo sistemos prijungimo projektavimo, statybos ir montavimo darbams atlikti dujų įmonė pasitelkia rangovą, jis pasirenkamas vadovaujantis Viešųjų pirkimų įstatymo (Žin., 1996, Nr. 84-2000; 1999, Nr. 56-1809) nustatyta tvarka.

29. Naujasis vartotojas savo lėšomis parengia vartotojo sistemos projektą pagal dujų įmonės išduotas prijungimo sąlygas ir įrengia vartotojo sistemą.

30. Vartotojo sistemos projektas parengiamas ir vartotojo sistema įrengiama vadovaujantis Statybos įstatymo bei kitų teisės aktų nustatyta tvarka.

31. Jeigu naujasis vartotojas nesutinka su dujų įmonės siūlomomis sąlygomis dėl vartotojo sistemos prijungimo prie dujų įmonės sistemos, jis turi teisę dujų įmonės priimtą sprendimą apskųsti Komisijai.

32. Komisija, savo sprendimu pripažinusi naujojo vartotojo prašymą pagrįstu, gali įpareigoti dujų įmonę peržiūrėti naujajam vartotojui siūlytas prijungimo sąlygas.

33. Naujojo vartotojo sistemos prijungimo prie dujų įmonės sistemos ar kitų vartotojų sistemų sąlygas rengia ir išduoda dujų įmonė, besiverčianti licencijuota veikla toje teritorijoje. Naujojo vartotojo sistemos prijungimo prie perdavimo sistemos sąlygas rengia ir išduoda perdavimo įmonė, prie paskirstymo sistemos – paskirstymo įmonė.

34. Naujojo vartotojo sistema prie dujų įmonės sistemos prijungiama, jeigu naujasis vartotojas įvykdė jam išduotų prijungimo sąlygų reikalavimus, pristatė statinio (vartotojo sistemos) pripažinimo tinkamu naudoti aktą [4.14] ir pagal įkainius dujų įmonei apmokėjo sutartyje nustatytą įmoką už prijungimą.

35. Dujos į naujojo vartotojo sistemą pradedamos tiekti prijungus naujojo vartotojo sistemą prie dujų įmonės sistemos bei dujų įmonei ir naujajam vartotojui sudarius dujų tiekimo (pirkimo-pardavimo), o jeigu reikia – ir perdavimo ar paskirstymo sutartį.

VII. TIESIOGINIŲ VAMZDYNŲ ĮRENGIMAS

36. Sprendimą įrengti tiesioginį vamzdyną priima (leidimą išduoda) perdavimo, paskirstymo licenciją turinti dujų įmonė, prie kurios sistemos laisvasis vartotojas pareiškia norą savo sistemą prisijungti. Dujų įmonė sprendimo priėmimą privalo suderinti su Komisija.

37. Leidimas įrengti tiesioginį vamzdyną laisvajam vartotojui suteikiamas tik tuo atveju, kai veikianti dujų sistema negali aprūpinti jo reikiamu dujų kiekiu.

38. Tiesioginis vamzdynas įrengiamas pagal sutartį tarp perdavimo ar paskirstymo įmonės ir laisvojo vartotojo. Laisvasis vartotojas padengia prijungimo išlaidas ir finansuoja tą tiesioginio vamzdyno įrengimo dalį, kuri viršija ekonomiškai pagrįstas įrengimo išlaidas.

39. Tiesioginiai vamzdynai įrengiami Statybos įstatymo, Gamtinių dujų įstatymo, kitų teisės aktų bei šių taisyklių 24, 27, 28, 33, 34 ir 35 punktų nustatyta tvarka.

40. Laisvasis vartotojas dėl tiesioginio vamzdyno įrengimo raštu kreipiasi į perdavimo, paskirstymo licenciją turinčią dujų įmonę. Prašyme nurodomi motyvai bei pridedami skaičiavimai dėl tiesioginio vamzdyno įrengimo pagrindimo.

41. Dujų įmonė laisvojo vartotojo prašymą dėl tiesioginio vamzdyno įrengimo privalo išnagrinėti ne vėliau kaip per 30 kalendorinių dienų nuo prašymo gavimo ir raštu informuoti laisvąjį vartotoją apie priimtą sprendimą. Dujų įmonė, nesutikusi įrengti tiesioginį vamzdyną, turi raštu informuoti laisvąjį vartotoją, nurodydama objektyvias tokio atsisakymo priežastis.

42. Sprendimai dėl tiesioginių vamzdynų įrengimo turi būti objektyvūs ir nediskriminuojantys kitų vartotojų atžvilgiu.

43. Jeigu laisvasis vartotojas nesutinka su dujų įmonės sprendimu, jis turi teisę dujų įmonės priimtą sprendimą apskųsti Komisijai.

44. Komisija laisvojo vartotojo prašymą dėl dujų įmonės priimto sprendimo privalo išnagrinėti ne vėliau kaip per 30 kalendorinių dienų nuo prašymo gavimo ir raštu informuoti laisvąjį vartotoją apie priimtą sprendimą.

45. Komisija, savo sprendimu argumentuotai pripažinusi laisvojo vartotojo prašymą pagrįstu, gali įpareigoti dujų įmonę įrengti laisvajam vartotojui tiesioginį vamzdyną.

VIII. DUJŲ PERDAVIMAS, PASKIRSTYMAS IR LAIKYMAS

I. PRAŠYMAS PASINAUDOTI SISTEMA IR DUJŲ TALPYKLOMIS

46. Sistemos naudotojas turi iš anksto, ne vėliau kaip prieš 14 kalendorinių dienų iki perdavimo, paskirstymo ar laikymo pradžios, pateikti perdavimo, paskirstymo ar laikymo įmonei prašymą dėl pasinaudojimo perdavimo, paskirstymo sistema ar dujų talpyklomis.

47. Kai sistemos naudotojas kreipiasi į dujų įmonę dėl pasinaudojimo sistema ar dujų talpyklomis vėliau nei šių taisyklių 46 punkte nustatytu terminu, dujų įmonė turi teisę tokį prašymą atmesti.

48. Sistemos naudotojas turi teisę prašyti tokios perdavimo, paskirstymo ar laikymo galios, kokia sistemos naudotojui yra reikalinga ir būtina, kad sistemos naudotojas galėtų tenkinti laisvojo vartotojo dujų poreikį bei laikyti dujas dujų talpykloje.

49. Pasinaudojimo perdavimo, paskirstymo sistema prašyme turi būti nurodyta:

49.1. laisvojo vartotojo pavadinimas, adresas ir pagrindiniai duomenys apie vartotojo sistemą;

49.2. perdavimo (paskirstymo) laikotarpis;

49.3. priėmimo vieta (vietos);

49.4. pristatymo vieta (vietos);

49.5. didžiausias leistinas dujų kiekis, m^3/h;

49.6. didžiausias paros dujų kiekis pristatymo vietoje, m^3/per parą;

49.7. per metus, per ketvirčius perduodami, paskirstomi dujų kiekiai (m^3/per metus, m^3/per ketvirtį);

49.8. informacija apie paros, mėnesio dujų kiekio pristatymą į priėmimo ir pristatymo vietas (sezoniškumą, dujų vartojimo tolygumą), nuolatinį ar nutrūkstamą dujų tiekimą;

49.9. informacija apie numatomą dujų kokybę priėmimo vietoje pagal kokybės reikalavimus.

50. Pasinaudojimo dujų talpyklomis prašyme turi būti nurodyta:

50.1. sistemos naudotojo pavadinimas, adresas;

50.2. laikymo laikotarpis;

50.3. didžiausias paros dujų kiekis, pristatomas į dujų talpyklas ar imamas iš jų, m^3/per parą;

50.4. informacija apie numatomą mėnesio dujų pristatymą į dujų talpyklą (teikiama kas ketvirtį).

51. Perdavimo, paskirstymo ar laikymo įmonė įvertina, ar prašoma vartotojo galia yra įmanoma, ir per 14 kalendorinių dienų nuo sistemos naudotojo prašymo gavimo praneša sistemos naudotojui apie visišką ar dalinį prašomos vartotojo galios patvirtinimą arba atsisakymą leisti pasinaudoti sistema (dujų talpyklomis).

52. Perdavimo, paskirstymo ar laikymo įmonė turi teisę atsisakyti suteikti sistemos naudotojui vartotojo galią:

52.1. jei neįmanoma tenkinti reikiamos galios ir tai tinkamai pagrindžiama;

52.2. jei galiai užtikrinti būtina tiesti naują dujotiekį, o sistemos naudotojas atsisako sumokėti įmoką už prijungimą;

52.3. jei sistemos naudotojas nėra atsiskaitęs su perdavimo, paskirstymo ir laikymo įmone pagal iki tol galiojusias sutartis;

52.4. jei sistemos naudotojas negali pateikti įrodymų, jog turi įsigijęs dujų, skirtų pristatyti į priėmimo vietą.

53. Atsisakymas patenkinti prašymą pasinaudoti sistema (dujų talpyklomis) turi būti objektyvus, nediskriminuojantis ir motyvuotas. Apie atsisakymą leisti pasinaudoti sistema (dujų talpyklomis) turi būti informuojama Komisija.

54. Kai sistemos naudotojui nesuteikiama vartotojo galia, jis turi teisę kreiptis į Komisiją [4.6].

55. Perdavimo, paskirstymo ar laikymo įmonės patvirtinta vartotojo galia abiem pusėms tampa privaloma, sistemos naudotojui ir perdavimo, paskirstymo ar laikymo įmonei sudarius perdavimo, paskirstymo ar laikymo sutartį.

56. Jei perdavimo, paskirstymo ar laikymo sutartis nesudaroma per 30 kalendorinių dienų nuo vartotojo galios patvirtinimo raštu išsiuntimo, sistemos naudotojo pateiktas prašymas pasinaudoti sistema (dujų talpyklomis) nustoja galiojęs.

II. DUJŲ PERDAVIMO, PASKIRSTYMO IR LAIKYMO SUTARTIS

57. Perdavimo, paskirstymo ir laikymo įmonių santykiai su sistemos naudotojais grindžiami sutartimis. Draudžiama perduoti, paskirstyti ir laikyti dujas be sutarties ar nesilaikant sutarties sąlygų.

58. Sudarydamas perdavimo ar laikymo sutartį, sistemos naudotojas perdavimo ar laikymo įmonei pateikia dokumentus, patvirtinančius dujų įsigijimą.

59. Sutartis įsigalioja jos sudarymo dieną, jeigu nenurodoma jos įsigaliojimo data, ir galioja iki sutartimi nustatyto dujų perdavimo (paskirstymo) laikotarpio pabaigos arba visiško sutarties šalių prievolių įvykdymo.

60. Perdavimo, paskirstymo ir laikymo sutarčių sąlygos tos pačios grupės sistemos naudotojams turi būti vienodos. Sutarčių formas su jose nurodytomis standartinėmis sąlygomis parengia perdavimo, paskirstymo ir laikymo įmonė.

61. Sutartis sudaroma valstybine kalba, po vieną egzempliorių kiekvienai šaliai.

62. Sutarties galiojimo laikotarpis gali būti pratęsiamas šalių susitarimu. Sutarties pakeitimai ir papildymai (taip pat ir priedai) sudaromi raštu ir patvirtinami šalių parašais.

63. Perdavimo, paskirstymo ir laikymo sutartis yra viešoji sutartis.

64. Perdavimo, paskirstymo ir laikymo įmonė visiems atitinkamos grupės sistemos naudotojams privalo užtikrinti vienodas nediskriminuojančias perdavimo, paskirstymo, laikymo sąlygas.

65. Perdavimo, paskirstymo ir laikymo sutartis sudaroma ne trumpesniam kaip 1 metų laikotarpiui.

66. Sutartyje turi būti nurodyta: sutarties šalys ir jų rekvizitai, sutarties galiojimo terminas, perduodamų, paskirstomų, laikomų dujų metinis, mėnesio, paros kiekis (grafikas), didžiausias paros ir valandinis perduodamų, paskirstomų, laikomų dujų kiekis, slėgis, kokybė, perdavimo, paskirstymo, laikymo kaina, priėmimo, pristatymo vieta, atsiskaitymo tvarka, nuolatinis ar nutrūkstamas dujų perdavimas (paskirstymas), kuriai grupei priskiriamas sistemos naudotojas avarinės situacijos ar ekstremalios padėties atveju, šalių teisės ir pareigos, atsakomybė, matavimo priemonių rodmenų patikrinimo tvarka, sutarties nutraukimo ir pakeitimo sąlygos, ginčų nagrinėjimo tvarka.

67. Perdavimo, paskirstymo, laikymo sutarties sąlygos turi atitikti šių taisyklių ir kitų teisės aktų reikalavimus. Sutartyje gali būti nurodyta, kad šios taisyklės arba atskiri jų punktai yra neatskiriama sutarties dalis.

III. PRIĖMIMO IR PRISTATYMO VIETA

68. Priėmimo vietą kiekvienam sistemos naudotojui nurodo perdavimo ar paskirstymo įmonė, suderinusi su sistemos naudotoju. Priėmimo ir pristatymo vieta nurodoma sistemos naudotojo ir perdavimo, paskirstymo įmonės sudarytoje perdavimo, paskirstymo sutartyje.

69. Priėmimo vieta turi būti kontroliuojama sistemos operatoriaus.

70. Pristatymo vietoje turi būti įrengtos dujų apskaitos priemonės.

71. Pristatymo vieta perdavimo sistemoje yra dujų kiekio matavimo priemonės DSS išvados taškas.

72. Pristatymo vieta paskirstymo sistemoje yra dujų kiekio matavimo priemonės, priskirtos konkrečiam dujas vartojančiam objektui ar paskirstymo sistemai, išvados taškas.

IV. SISTEMOS NAUDOTOJAI

73. Sistemos naudotojai, atsižvelgiant į perduodamą, paskirstomą metinį dujų kiekį, yra skirstomi į grupes:

73.1. sistemos naudotojai, kuriems per metus į pristatymo vietą perduodama, paskirstoma nuo 0,1 mln. m^3 iki 1 mln. m^3 dujų imtinai;

73.2. sistemos naudotojai, kuriems per metus į pristatymo vietą perduodama, paskirstoma nuo 1 mln. m^3 iki 5 mln. m^3 dujų imtinai;

73.3. sistemos naudotojai, kuriems per metus į pristatymo vietą perduodama, paskirstoma nuo 5 mln. m^3 iki 15 mln. m^3 dujų imtinai;

73.4. sistemos naudotojai, kuriems per metus į pristatymo vietą perduodama, paskirstoma nuo 15 mln. m^3 dujų.

74. Perdavimo, paskirstymo ir laikymo įmonė ne rečiau kaip kartą per metus „Valstybės žinių“ priede „Informaciniai pranešimai“ skelbia pagrindines naudojimosi perdavimo, paskirstymo sistema ir dujų talpyklomis sąlygas:

74.1. perdavimo, paskirstymo ir laikymo kainą;

74.2. laisvą nepanaudotą galią;

74.3. laikotarpį, kuriam šios sąlygos galioja.

75. Pagrindinės naudojimosi perdavimo, paskirstymo sistema ir dujų talpyklomis sąlygos skelbiamos ne vėliau kaip prieš 30 kalendorinių dienų iki jų taikymo pradžios.

IX. SISTEMOS BALANSAVIMAS

76. Perdavimo, paskirstymo įmonė privalo subalansuoti dujų kiekius jos valdomoje sistemoje, palaikyti dujų slėgį tarp nustatytų ribų, imtis priemonių, kad būtų užtikrintas nenutrūkstamas dujų tiekimas.

77. Už subalansuotą visos Lietuvos teritorijoje esančių sujungtų perdavimo sistemų veiklą atsako perdavimo licenciją turinti dujų įmonė. Jos nurodymai dėl dujų srautų balansavimo paskirstymo, laikymo, tiekimo įmonėms, įmonėms, gabenančioms dujas tranzitu, ir sistemos naudotojams (vartotojams) yra privalomi. Už balansavimą atsakinga dujų įmonė sudaro dujų srautų balansus pagal sudarytas sutartis bei į dujų sistemą patiektus dujų kiekius.

78. Sistemos naudotojas turi teisę tikslinti sutartyje nustatytus dujų kiekius priėmimo, pristatymo vietoje ir dujų talpyklose, tačiau šie kiekiai negali viršyti didžiausių valandinių kiekių, nurodytų perdavimo, paskirstymo ar laikymo sutartyse.

79. Kai sistemos naudotojas (vartotojas) numato keisti sutartyje nustatytus dujų kiekius, apie patikslintus dujų kiekius jis iš anksto turi pranešti dujų įmonei sutartyje nustatyta tvarka.

80. Sistemos naudotojas, nurodydamas perdavimo įmonei patikslintus dujų kiekius, turi užtikrinti, kad sistemos naudotojo į priėmimo vietą pristatomi dujų kiekiai bus priimami pristatymo vietose arba susidaręs skirtumas bus kompensuojamas iš dujų talpyklos arba bus perduotas į dujų talpyklą. Perdavimo įmonė informuoja paskirstymo ir laikymo įmonę apie patikslintus dujų kiekius.

81. Tiekimo įmonė privalo užtikrinti stabilų dujų tiekimą į sistemą pagal sutartyje nustatytą grafiką. Vartotojas (išskyrus buitinį vartotoją ir vartotoją, per metus suvartojantį iki 20 tūkst. m^3 dujų imtinai) užtikrina dujų vartojimą pagal sutartyje nustatytą grafiką.

82. Dujų sistema turi būti balansuojama kiekvieną parą pagal priimamus, perduodamus, paskirstomus dujų kiekius. Dujų balansas neturi viršyti ±8 proc. ribą.

83. Jei sistemos naudotojas yra sudaręs kelias perdavimo, paskirstymo sutartis, pasinaudodamas ta pačia priėmimo ir pristatymo vieta, jis turi teisę sudėti visus dujų kiekius pagal visas perdavimo, paskirstymo sutartis ir tuomet dujų balansui nustatytos taisyklės taikomos visų šių sutarčių dujų balansų sumai.

84. Pristatymo vietoje vartotojo (sistemos naudotojo) per valandą suvartojamas (perduodamas, paskirstomas) dujų kiekis negali viršyti didžiausio leistino dujų kiekio, nurodyto sutartyje. Jei sutartyje nurodytas didžiausias leistinas dujų kiekis viršijamas, dujų įmonė turi teisę riboti dujų tiekimą (perdavimą, paskirstymą).

85. Dujų įmonėje visą parą turi veikti telefonas ar kita ryšio priemonė, kuria operatyviai galima priimti iš perdavimo ir paskirstymo įmonių ir perduoti vartotojams informaciją apie dujų tiekimo sutrikimus, apribojimus, vartojimo režimo nesilaikymą, avarines situacijas.

86. Perdavimo, paskirstymo ir laikymo įmonė planuoja perspektyvinę dujų perdavimo, paskirstymo, laikymo galią dujų sistemoje, siekdama patenkinti visų vartotojų dujų poreikius. Tiekimo įmonė, sistemos naudotojas ir vartotojas (išskyrus buitinį vartotoją ir vartotoją, per metus suvartojantį iki 20 tūkst. m^3 dujų imtinai) planuoja perspektyvinius dujų tiekimo ar vartojimo kiekius ir apie tai informuoja perdavimo, paskirstymo, laikymo įmonę.

X. DUJŲ TIEKIMAS VARTOTOJAMS

I. VARTOTOJO PRAŠYMAS SUDARYTI TIEKIMO (PIRKIMO-PARDAVIMO) SUTARTĮ

87. Vartotojas (išskyrus buitinį vartotoją ir vartotoją, per metus suvartojantį iki 20 tūkst. m^3 dujų imtinai) turi iš anksto, ne vėliau kaip prieš 14 kalendorinių dienų iki dujų tiekimo pradžios, pateikti prašymą tiekimo įmonei dėl tiekimo (pirkimo-pardavimo) sutarties sudarymo.

88. Vartotojas turi teisę prašyti tik tokio dujų kiekio, koks jam yra reikalingas ir būtinas savo dujų poreikiui patenkinti.

89. Prašyme sudaryti tiekimo (pirkimo-pardavimo) sutartį turi būti nurodyta:

89.1. vartotojo pavadinimas, adresas ir pagrindiniai duomenys apie vartotojo sistemą;

89.2. tiekimo laikotarpis;

89.3. pristatymo vieta (vietos);

89.4. didžiausias leistinas dujų kiekis, m^3/h;

89.5. didžiausias paros dujų kiekis pristatymo vietoje, m^3/per parą;

89.6. per metus, per ketvirčius tiekiamų dujų kiekis (m^3/per metus, m^3/per ketvirtį);

89.7. informacija apie paros, mėnesio dujų tiekimą į pristatymo vietą (sezoniškumą, dujų vartojimo tolygumą), nuolatinį ar nutrūkstamą dujų tiekimą.

90. Tiekimo įmonė įvertina, ar įmanoma patenkinti prašomą dujų kiekį. Tiekimo įmonė per 14 kalendorinių dienų nuo vartotojo prašymo gavimo dienos praneša vartotojui apie visišką ar dalinį prašomo dujų kiekio patvirtinimą arba atsisakymą patenkinti prašymą.

91. Tiekimo įmonė turi teisę atsisakyti sudaryti tiekimo (pirkimo-pardavimo) sutartį:

91.1. jei neįmanoma patiekti prašomo dujų kiekio ir tai tinkamai pagrindžiama;

91.2. jei būtina tiesti naują dujotiekį, o vartotojas atsisako sumokėti įmoką už prijungimą;

91.3. jei vartotojas nėra atsiskaitęs su tiekimo įmone pagal iki tol galiojusias tiekimo (pirkimo-pardavimo) sutartis.

92. Atsisakymas patenkinti prašymą turi būti objektyvus, nediskriminuojantis ir motyvuotas.

93. Apie atsisakymą patenkinti prašymą turi būti informuojama Komisija.

94. Tiekimo įmonės patvirtintas dujų kiekis sutarties šalims tampa privalomas, kai vartotojas ir tiekimo įmonė sudaro tiekimo (pirkimo-pardavimo) sutartį.

95. Jei tiekimo (pirkimo-pardavimo) sutartis nesudaroma per 30 kalendorinių dienų nuo prašomo dujų kiekio patvirtinimo raštu išsiuntimo, vartotojo prašymas nustoja galiojęs.

96. Vartotojas dėl tiekimo įmonės atsisakymo sudaryti tiekimo (pirkimo-pardavimo) sutartį turi teisę kreiptis į Komisiją.

II. DUJŲ TIEKIMO (PIRKIMO–PARDAVIMO) SUTARTIS

97. Vartotojas dujas vartoti gali tik tiekimo įmonei su juo sudarius dujų tiekimo (pirkimo-pardavimo) sutartį. Tiekiant dujas buitiniam vartotojui, tiekimo (pirkimo-pardavimo) sutartis turi būti sudaroma su kiekvienu namo (buto) savininku.

98. Vartotojo prašymu tiekimo įmonė privalo pristatyti dujas į vartotojo nurodytą pristatymo vietą.

99. Tiekimo (pirkimo-pardavimo) sutartis su vartotoju (išskyrus buitinį vartotoją ir vartotoją, per metus suvartojantį iki 20 tūkst. m^3 dujų imtinai) įsigalioja jos sudarymo dieną, jeigu nenurodoma jos įsigaliojimo data, ir galioja iki tiekimo (pirkimo-pardavimo) sutartimi nustatyto dujų tiekimo laikotarpio pabaigos arba visiško sutarties šalių prievolių įvykdymo.

100. Tiekimo (pirkimo-pardavimo) sutartis su buitiniu vartotoju ir vartotoju, per metus suvartojančiu iki 20 tūkst. m^3 dujų imtinai, sudaroma neterminuotai, išskyrus atvejus, kai to pageidauja vartotojas.

101. Buitinis vartotojas ir vartotojas, per metus suvartojantis iki 20 tūkst. m^3 dujų imtinai, sudarydamas naują tiekimo (pirkimo-pardavimo) sutartį, per 10 kalendorinių dienų turi teisę nutraukti pasirašytą tiekimo (pirkimo-pardavimo) sutartį be jokių pasekmių.

102. Tiekimo (pirkimo-pardavimo) sutartis su buitiniu vartotoju ir vartotoju, per metus suvartojančiu iki 20 tūkst. m^3 dujų imtinai, įsigalioja jos sudarymo dieną, jeigu nenurodoma jos įsigaliojimo data, arba laikoma sudaryta nuo vartotojo sistemos prijungimo prie paskirstymo sistemos datos.

103. Tiekimo (pirkimo-pardavimo) sutarties sąlygos tos pačios grupės reguliuojamiems vartotojams turi būti vienodos. Sutarties su reguliuojamaisiais vartotojais formas su jose

nurodytomis standartinėmis sąlygomis parengia tiekimo įmonė. Sutarties su buitiniais vartotojais formos su jose nurodytomis standartinėmis sąlygomis turi būti suderintos su Vartotojų taryba. Sutarties su laisvaisiais vartotojais formos su jose nurodytomis sąlygomis nustatomos sutarties šalių tarpusavio susitarimu.

104. Tiekimo (pirkimo-pardavimo) sutartis sudaroma valstybine kalba, po vieną egzempliorių kiekvienai šaliai.

105. Tiekimo (pirkimo-pardavimo) sutarties galiojimo laikotarpis gali būti pratęstas šalių susitarimu. Sutarties pakeitimai ir papildymai (taip pat ir priedai) sudaromi raštu ir patvirtinami parašais.

106. Tiekimo (pirkimo-pardavimo) sutartis su reguliuojamaisiais vartotojais yra viešoji sutartis. Tiekimo (pirkimo-pardavimo) sutartis su buitiniais vartotojais yra vartojimo sutartis.

107. Tiekimo (pirkimo-pardavimo) sutartyje turi būti nurodyta: sutarties šalys ir jų rekvizitai, sutarties galiojimo terminas, dujų kiekis, slėgis, kokybė, kaina, pristatymo vieta, atsiskaitymo tvarka, nuolatinis ar nutrūkstamas dujų tiekimas, kuriai grupei priskiriamas vartotojas avarinės situacijos ar ekstremalios padėties atveju, odoruotos dujos ar ne, šalių teisės ir pareigos, atsakomybė, matavimo priemonių rodmenų patikrinimo tvarka, sutarties nutraukimo ir pakeitimo sąlygos, ginčų nagrinėjimo tvarka.

108. Tiekimo (pirkimo-pardavimo) sutarties sąlygos turi atitikti šių taisyklių ir kitų teisės aktų reikalavimus. Tiekimo (pirkimo-pardavimo) sutartyje gali būti nurodyta, kad šios taisyklės arba atskiri jų punktai yra neatskiriama sutarties dalis.

III. VARTOTOJAI

109. Pagal suvartojamą metinį dujų kiekį vartotojai yra skirstomi į grupes:

109.1. vartotojai, per metus pristatymo vietoje suvartojantys iki 800 m^3 dujų imtinai;

109.2. vartotojai, per metus pristatymo vietoje suvartojantys nuo 800 m^3 iki 20 tūkst. m^3 dujų imtinai;

109.3. vartotojai, per metus pristatymo vietoje suvartojantys nuo 20 tūkst. m^3 iki 0,1 mln. m^3 dujų imtinai;

109.4. vartotojai, per metus pristatymo vietoje suvartojantys nuo 0,1 mln. m^3 iki 1 mln. m^3 dujų imtinai;

109.5. vartotojai, per metus pristatymo vietoje suvartojantys nuo 1 mln. m^3 iki 5 mln. m^3 dujų imtinai;

109.6. vartotojai, per metus pristatymo vietoje suvartojantys nuo 5 mln. m^3 iki 15 mln. m^3 dujų imtinai.

XI. REIKALAVIMAI VARTOTOJO SISTEMAI

110. Vartotojas privalo užtikrinti saugų dujų vartojimą, tinkamą vartotojo sistemos ir dujinių prietaisų būklę bei jų eksploatavimo techninę saugą.

111. Vartotojas (išskyrus buitinį vartotoją ir vartotoją, per metus suvartojantį iki 20 tūkst. m^3 dujų imtinai) privalo laikytis nustatyto dujų vartojimo režimo. Buitiniam vartotojui ir vartotojui, per metus suvartojančiam iki 20 tūkst. m^3 dujų imtinai, dujų vartojimo režimas nereguliuojamas ir dujų vartojimo grafikai nesudaromi.

112. Vartotojas privalo nedelsdamas pašalinti perdavimo, paskirstymo įmonės raštu nurodytus vartotojo sistemos trūkumus.

113. Vartotojas gali perjungti ar atjungti dujinius prietaisus tik iškvietęs dujų įmonės atstovą (faksu arba telefonograma) ne vėliau kaip prieš 24 valandas, kai ant atjungimo įtaisų reikia pakabinti ar nukabinti plombas. Avarinės situacijos atveju dujų įmonės atstovas nedelsdamas turi atvykti į nurodytą objektą arba telefonu duoti leidimą nukabinti plombas.

114. Vartotojo įrengiamos ar rekonstruojamos dujų sistemos ir dujiniai prietaisai turi būti įrengti pagal teisės aktų reikalavimus atitinkantį projektą. Projektas turi būti suderintas su prijungimo sąlygas išdavusia dujų įmone.

115. Naujai įrengtos (rekonstruotos) vartotojo sistemos turi būti pripažintos tinkamomis naudoti teisės aktų nustatyta tvarka [4.14].

116. Dujų apskaitos sistemų (matavimo priemonių), esančių vartotojų valdose, patikrinimo metu dujų įmonės atstovai privalo:

116.1. patikslinti matavimo priemonės tipą, markę, numerį, patikros terminus, plombas, žymėjimus;

116.2. patikrinti, ar matavimo priemonė, jos prijungimo veržlės, plombos neturi pažeidimų, ar neįrengta aplankos linija arba dujiniai prietaisai prieš matavimo priemonę;

116.3. sutikrinti matavimo priemonių rodmenis su įrašais sąskaitoje (atsiskaitymo knygelėje);

116.4. išsiaiškinti, ar vartotojas tinkamai skaičiuoja mokėjimų sumas už suvartotas dujas, ar laiku atsiskaito.

117. Vartotojas (išskyrus buitinį vartotoją ir vartotoją, per metus suvartojantį iki 20 tūkst. m^3 dujų imtinai) privalo turėti už vartotojo sistemos eksploatavimą bei matavimo priemonių rodmenų nuskaitymą atsakingą asmenį.

XII. DUJŲ ĮMONĖS IR VARTOTOJO (SISTEMOS NAUDOTOJO) PAREIGOS

118. Dujų įmonė privalo:

118.1. nedelsdama informuoti vartotoją (sistemos naudotoją) apie dujų sistemos avarijas, gedimus ir dujų tiekimo režimo pažeidimus, dėl kurių gali būti sumažintas, apribotas arba nutrauktas dujų tiekimas (perdavimas, paskirstymas, laikymas), bei apie dujų sistemos avarinės situacijos, gedimo ar pažeidimo likvidavimo laiką;

118.2. bendradarbiauti su sistemos operatoriumi bei vykdyti jo nurodymus subalansuotai dujų sistemos veiklai užtikrinti;

118.3. užtikrinti, kad į priėmimo, pristatymo vietą pristatomos dujos atitiktų sutartyje nustatytus dujų kokybės ir slėgio reikalavimus;

118.4. apskaityti tiekiamų (perduodamų, paskirstomų, laikomų) dujų kiekį;

118.5. teikti informaciją vartotojui (sistemos naudotojui) saugaus dujų sistemų eksploatavimo ir efektyvaus dujų vartojimo klausimais;

118.6. pateikti sąskaitą vartotojui (sistemos naudotojui) už patiektas dujas (perdavimą, paskirstymą, laikymą), jeigu sutartyje nėra nustatyta kitokios atsiskaitymo (apmokėjimo) tvarkos.

119. Perdavimo, paskirstymo, laikymo įmonė privalo:

119.1. saugiai, patikimai, ekonomiškai ir efektyviai eksploatuoti dujų sistemą ir dujų talpyklas;

119.2. efektyviai perduoti, paskirstyti, laikyti dujas šalių tarpusavio sutartyje nustatytomis sąlygomis;

119.3. teisės aktų nustatyta tvarka prijungti kitų įmonių ar vartotojų sistemas;

119.4. ekstremalios padėties atveju imtis visų priemonių, kad būtų kiek įmanoma mažiau apribotas dujų perdavimas, paskirstymas, laikymas;

119.5. informuoti ir įspėti sistemos naudotojus apie numatomą dujų sistemų remontą ar kitų vartotojų sistemų prijungimą prie dujų tinklų šių taisyklių 197, 198, 199 ir 201 punktuose nustatyta tvarka ir nurodyti, nuo kada ir kokiam laikui apribojamas arba nutraukiamas dujų perdavimas, paskirstymas, laikymas;

119.6. greitai lokalizuoti ir likviduoti perdavimo, paskirstymo sistemų, dujų talpyklų avarijas ir gedimus;

119.7. padėti vartotojams lokalizuoti avarijas vartotojo sistemoje;

119.8. sistemos naudotojo pageidavimu teikti informaciją apie perduodamų, paskirstomų, laikomų dujų vidutinę žemutinę dujų degimo šilumos vertę;

119.9. įrengti ir eksploatuoti dujų apskaitos sistemas ir matavimo priemones, nustatytais terminais jas tikrinti;

119.10. prireikus patikrinti, ar vartotojo sistema atitinka techninės saugos reikalavimus, ir raštu nurodyti vartotojo sistemos trūkumus;

119.11. nedelsdama informuoti Komisiją ir Ūkio ministeriją apie perdavimo sistemos, dujų talpyklos avarijas, Inspekciją – apie vartotojo sistemos avarijas;

119.12. buitinio vartotojo ir vartotojo, neturinčio asmens, atsakingo už vartotojo sistemos eksploatavimą, prašymu teikti vartotojo sistemos remonto, techninės priežiūros paslaugas, už kurias vartotojas moka atskirai.

120. Tiekimo įmonė privalo:

120.1. tiekti dujas šalių tarpusavio sutartyje nustatytomis sąlygomis;

120.2. pranešti vartotojui apie dujų tiekimo sutrikimus;

120.3. ekstremalios padėties atveju imtis visų priemonių, kad būtų kiek įmanoma mažiau apribotas dujų tiekimas;

120.4. informuoti ir įspėti vartotojus apie numatomą dujų sistemų remontą ar kitų vartotojų sistemų prijungimą prie dujų tinklų šių taisyklių 197, 198, 199, 200 ir 201 punktuose nustatyta tvarka ir nurodyti, nuo kada ir kokiam laikui apribojamas arba nutraukiamas dujų tiekimas;

120.5. vartotojo pageidavimu teikti informaciją apie tiekiamų dujų vidutinę žemutinę dujų degimo šilumos vertę.

121. Vartotojas privalo:

121.1. saugiai eksploatuoti vartotojo sistemas ir dujinius prietaisus;

121.2. kartu su dujų įmonės atstovu dalyvauti plombuojant dujų apskaitos sistemas (matavimo priemones) ir jų atjungimo bei aplankos linijų uždaromuosius įtaisus;

121.3. užtikrinti dujų apskaitos sistemų (matavimo priemonių), esančių vartotojo valdose, saugumą ir jų plombų neliečiamumą;

121.4. užtikrinti, kad dujų įmonės įgalioti darbuotojai, pateikę tarnybinius pažymėjimus, nuo 8 iki 22 valandos galėtų kontroliuoti dujų apskaitos sistemas (matavimo priemones) bei patikrinti dujų apskaitos tvarkingumą;

121.5. nedelsdamas pranešti dujų įmonei apie vartotojo sistemos avarijas, sutrikimus ir gedimus, gaisrus bei jo teritorijoje esančių dujų apskaitos sistemų (matavimo priemonių) darbo sutrikimus ar kitokius pažeidimus;

121.6. prasidėjus kitai darbo dienai, ne vėliau kaip per 4 valandas, pranešti Inspekcijai ir kitoms institucijoms apie vartotojo sistemos avarijas bei sutrikimus, organizuoti avarijų, sutrikimų tyrimą, jų padarinių lokalizavimą ir likvidavimą [4.15];

121.7. perduoti vartotojo eksploatuojamas dujų apskaitos sistemas (matavimo priemones) eksploatuoti perdavimo, paskirstymo įmonei [4.7];

121.8. už patiektas dujas sumokėti dujų tiekimo (pirkimo-pardavimo) sutartyje nustatyta tvarka ir terminais;

121.9. laikytis dujų tiekimo (pirkimo-pardavimo) sutartyje nustatyto dujų vartojimo režimo.

122. Sistemos naudotojas privalo:

122.1. sumokėti dujų įmonei už dujų perdavimą, paskirstymą, laikymą sutartyje nustatyta tvarka ir terminais;

122.2. laikytis sutartyje nustatyto dujų perdavimo, paskirstymo, laikymo režimo;

122.3. vykdyti sistemos operatoriaus nurodymus, siekiant užtikrinti subalansuotą sistemos darbą.

XIII. DUJŲ APSKAITA

123. Dujų kiekio matavimo vienetas, perduodant, paskirstant, laikant ir tiekiant dujas, yra kubinis metras (m^3).

124. Dujų kiekio skaičiavimo vienetas, vartotojui atsiskaitant už dujas, yra kilovatvalandė (kWh). Dujų kiekio skaičiavimo vienetu, buitiniam vartotojui ir vartotojui, per metus suvartojančiam iki 20 tūkst. m^3 dujų imtinai, atsiskaitant už dujas, gali būti kubinis metras (m^3).

125. Dujų apskaitos sistemos (matavimo priemonės) įrengiamos vartotojo valdose arba prie jo valdos ribų. Jos įrengiamos ir naudojamos pagal teisės aktų ir normatyvinių dokumentų reikalavimus.

126. Dujų apskaitos sistemas (matavimo priemones) savo lėšomis įrengia ir eksploatuoja perdavimo, paskirstymo sistemas ar dujų talpyklas nuosavybės teise turinčios ar kitais teisėtais būdais jas valdančios dujų įmonės.

127. Dujų apskaitos sistemos (matavimo priemonės) rodmenys nuskaitomi ir dujų kiekis apskaičiuojamas sutartyje nustatyta tvarka.

128. Žemutinė dujų degimo šilumos vertė nustatoma perdavimo sistemoje. Vartotojo (sistemos naudotojo) pageidavimu žemutinė dujų degimo šilumos vertė gali būti nustatoma ir pristatymo vietoje, vartotojui (sistemos naudotojui) apmokant dujų įmonei žemutinės dujų degimo šilumos vertės matavimo priemonių vertę ir jų įrengimo išlaidas.

129. Mėnesio vidutinė žemutinė dujų degimo šilumos vertė skaičiuojama sudedant visų parų vidutines žemutines dujų degimo šilumos vertes ir gautą sumą padalijant iš mėnesio dienų skaičiaus.

130. Priėmimo ir pristatymo vietose turi būti įrengtos dujų apskaitos sistemos vadovaujantis teisės aktų, galiojančių standartų ir gamintojo dokumentų nustatytais reikalavimais.

131. Šalies teritorijoje priėmimo, pristatymo ir laikymo vietoje dujų apskaitai naudojamos matavimo priemonės turi būti įrašytos į Lietuvos matavimo priemonių registrą. Naujai įrengiamos matavimo priemonės turi atitikti Europos Sąjungos šalyse naudojamų matavimo priemonių specifikacijas.

132. Dujų apskaitos sistema parenkama atsižvelgiant į jos santykinę matavimo paklaidą, kuri negali viršyti ±1,5 proc., esant dujų srautui nuo Q_t iki Q_{max}, ir ±2,5 proc., esant dujų srautui nuo Q_{min} iki Q_t. Kai dujos apskaitomos buitiniais dujų skaitikliais, dujų apskaitos sistemos santykinė matavimo paklaida negali viršyti ±2,5 proc., esant dujų srautui nuo Q_t iki Q_{max}, ir ±3,5 proc., esant dujų srautui nuo Q_{min} iki Q_t. Dujų srautas negali viršyti dujų apskaitos sistemos (matavimo priemonės) leistinų matavimo ribų Q_{max} ir Q_{min}.

133. Dujų apskaitos sistema privalo turėti pasą, kuriame turi būti nurodyta dujų apskaitos sistemos sudėtis, jos techninės-metrologinės charakteristikos, patikros periodiškumas, sudėtinių dalių ir programuojamų parametrų pakeitimai.

134. Dujų apskaitos sistema perprogramuojama dalyvaujant perdavimo, paskirstymo (tiekimo) įmonės ir vartotojo (sistemos naudotojo) atstovams, jeigu jie pageidauja dalyvauti perprogramuojant dujų apskaitos sistemą.

135. Matavimo priemonės turi būti užplombuotos (užkoduotos), dalyvaujant vartotojui (sistemos naudotojui), kad nebūtų galima keisti duomenų, nenukabinus plombų (nepakeitus kodo).

136. Dujų apskaitos sistemos ir jų matavimo priemonės turi būti periodiškai tikrinamos pagal Metrologijos tarnybos patvirtintą patikros periodiškumą.

137. Vartotojas (sistemos naudotojas) gali pareikalauti, kad būtų atlikta matavimo priemonių, įrengtų priėmimo ar pristatymo vietoje, patikra. Už matavimo priemonių patikrą moka patikros reikalavusi šalis. Jeigu nustatoma, kad matavimo priemonės netinkamos naudoti, už atliktą matavimo priemonių patikrą moka perdavimo ar paskirstymo įmonė.

138. Matavimo priemonių patikra atliekama nuo dujų įmonės nepriklausomoje Metrologijos tarnybos įgaliotoje arba akredituotoje laboratorijoje.

139. Perdavimo, paskirstymo įmonė matavimo priemonių patikrą atlieka pagal sudarytą tikrinimo grafiką, su kuriuo supažindinamas sistemos naudotojas ir vartotojas.

140. Suinteresuotos šalys turi teisę dalyvauti atliekant matavimo priemonių patikrą, taip pat jas perprogramuojant ir reguliuojant ir gauti iš perdavimo, paskirstymo įmonės patikros ataskaitą.

141. Jei matavimo priemonės neveikia, perdavimo, paskirstymo įmonė matavimo priemones pateikia patikrai arba pakeičia patikrintomis. Jei nėra galimybės pakeisti matavimo priemonę, patikra turi būti atliekama ne ilgiau kaip per 10 kalendorinių dienų.

142. Kai vartotojas praneša dujų įmonei apie pastebėtą dujų apskaitos sistemos (matavimo priemonės) gedimą, išderinimą ir kai yra atliekama dujų apskaitos sistemos (matavimo priemonės) patikra, dujų kiekis skaičiuojamas nuo dujų apskaitos sistemos gedimo, išderinimo pradžios iki gedimo pašalinimo bei suderinimo dienos ar kol yra atliekama patikra pagal paskutinių trijų parų vidutinį dujų suvartojimą, arba skaičiuojamas kitu būdu, sutarties šalims susitarus.

XIV. APMOKĖJIMAS

143. Vartotojas (sistemos naudotojas) privalo apmokėti už patiektas (pristatytas) dujas ir suteiktas paslaugas. Vartotojas (sistemos naudotojas) už patiektas ar pristatytas dujas (perdavimą, paskirstymą) apmoka pagal konkrečioje pristatymo vietoje apskaitytą dujų kiekį ir šių taisyklių 73 bei 109 punktuose nurodytai vartotojų (sistemos naudotojų) grupei nustatytą dujų (perdavimo, paskirstymo) kainą.

144. Dujų perdavimo, paskirstymo ir laikymo kainas kiekvienais metais nustato perdavimo, paskirstymo ir laikymo įmonės.

145. Dujų kainas reguliuojamiesiems vartotojams kas pusė metų nustato tiekimo įmonė.

146. Sistemos naudotojas už dujų perdavimą, paskirstymą, laikymą, o vartotojas už suvartotas dujas atsiskaito pagal matavimo priemonių rodmenis. Perduotas, paskirstytas, laikytas ar suvartotas dujų kiekis fiksuojamas akte, kurį pasirašo dujų įmonės ir sistemos naudotojo (vartotojo) atsakingi atstovai (ši nuostata netaikoma vartotojams, suvartojantiems iki 100 tūkst. m^3 dujų per metus).

147. Sistemos naudotojas ar vartotojas (išskyrus buitinį vartotoją, kuris moka pagal atsiskaitymo knygelę) už suteiktas perdavimo, paskirstymo ir laikymo paslaugas ar suvartotas dujas moka dujų įmonei pagal šios įmonės pateikiamą sąskaitą, kurioje nurodytas per atsiskaitomąjį laikotarpį perduotų, paskirstytų ar dujų talpyklose laikytų dujų kiekis, kaina arba suvartotų dujų kiekis, vidutinė žemutinė dujų degimo šilumos vertė ir kaina. Sąskaitą sistemos naudotojui ar vartotojui dujų įmonė privalo pateikti ne vėliau kaip per 7 kalendorines dienas, pasibaigus atsiskaitomajam laikotarpiui. Pavėluotai pateikus sąskaitą, atsiskaitymo terminas pratęsiamas tiek dienų, kiek vėluojama įteikti sąskaitą, ir už šį laikotarpį delspinigiai neskaičiuojami.

148. Sistemos naudotojas už suteiktas perdavimo, paskirstymo, laikymo paslaugas ar reguliuojamasis vartotojas, suvartojantis daugiau kaip 100 tūkst. m^3 dujų per metus, už suvartotas dujas moka dujų įmonei pagal šios įmonės pateikiamą sąskaitą, kurioje nurodomas per ataskaitinį laikotarpį (1–15 ir 16–30 (31) kalendorinės mėnesio dienos) perduotų, paskirstytų ar dujų talpyklose laikytų dujų kiekis, kaina ar suvartotų dujų kiekis, vidutinė žemutinė dujų degimo šilumos vertė ir kaina. Sąskaitos apmokėjimo terminas – 7 kalendorinės dienos nuo sąskaitos pateikimo dienos.

149. Laisvasis vartotojas už dujas moka dujų įmonei dujų tiekimo (pirkimo-pardavimo) sutartyje nustatyta tvarka ir terminais.

150. Reguliuojamasis vartotojas, suvartojantis 100 tūkst. m^3 dujų per metus ar mažiau, už suvartotas dujas moka dujų įmonei vieną kartą per mėnesį dujų tiekimo (pirkimo-pardavimo) sutartyje nustatyta tvarka.

151. Buitinis vartotojas, atsiskaitantis pagal atsiskaitymo knygelę, už suvartotas dujas kas mėnesį moka dujų įmonei, nurodydamas suvartotų dujų kiekį ir kainą.

152. Buitiniam vartotojui apmokėjimo terminas už per mėnesį suvartotas dujas yra 20 kalendorinė po ataskaitinio mėnesio diena, nedirbantiems pensininkams, jeigu šeimoje nėra darbingo amžiaus asmenų, – 30 kalendorinė po ataskaitinio mėnesio diena.

153. Sąskaita siunčiama laišku, faksu ar elektroniniu būdu.

154. Sistemos naudotojas ar vartotojas dujų įmonei moka pagal gautą sąskaitą per banko įstaigas ar dujų įmonių kasas. Buitinis vartotojas atsiskaito pagal atsiskaitymo knygelę ar gautą

sąskaitą per banko įstaigas, valstybės įmonės Lietuvos pašto skyrius ar dujų įmonių kasas. Priimančių mokesčius įstaigų paslaugas apmoka sistemos naudotojas ar vartotojas, buitiniam vartotojui šias paslaugas apmoka dujų įmonė.

155. Sutarties šalis, pakeitusi mokėjimo rekvizitus, ne vėliau kaip prieš 10 kalendorinių dienų iki mokėjimo datos apie tai privalo raštu pranešti kitai sutarties šaliai.

156. Kai mokėtina suma į gavėjo banko sąskaitą ar dujų įmonės kasą patenka Lietuvos Respublikos mokėjimų įstatymo (Žin., 1999, Nr. 97-2775) nustatyta tvarka, laikoma, jog sumokėta laiku.

157. Mokėjimo diena yra sutartyje nustatyta diena ar nustatytas mokėjimo terminas, per kurį turi būti sumokėta. Jeigu paskutinė mokėjimo termino diena tenka ne darbo ar oficialios šventės dienai, termino pabaigos diena laikoma po jos einanti darbo diena.

158. Nustatytu terminu neatsiskaičius už suteiktas paslaugas ar suvartotas dujas, sistemos naudotojui ar vartotojui skaičiuojami delspinigiai.

159. Delspinigiai mokami vieną kartą per mėnesį sutartyje nustatyta tvarka.

160. Netesybos (baudos) dėl nepatiekto ar nesuvartoto dujų kiekio mokamos sutartyje nustatytais būdais ir tvarka.

161. Sistemos naudotojas ar vartotojas turi teisę tikrinti duomenis, kurių pagrindu dujų įmonė išrašo sąskaitą. Sąskaitoje radus klaidą arba dėl pasikeitusių duomenų, ji turi būti nedelsiant perrašyta ir sumokėta pagal perrašytą sąskaitą. Sąskaitos perrašymas ir jos apmokėjimo terminas negali būti ilgesnis už ieškininės senaties terminą po klaidos paaiškėjimo.

162. Dėl tiekimo įmonės kaltės ar padarytų klaidų išieškoma ne daugiau kaip 12 mėnesių nepriemoka už patiektas buitiniam vartotojui dujas, neskaičiuojant delspinigių. Permoka skaičiuojama už visą klaidingai skaičiuotą laikotarpį. Permoka įskaitoma į būsimus mokėjimus.

163. Dėl buitinio vartotojo kaltės ar padarytų klaidų išieškoma klaidingai apskaičiuota ir neapmokėta mokėjimų sumos dalis per visą klaidingai skaičiuotą laikotarpį, skaičiuojant Lietuvos Respublikos įstatyme „Dėl delspinigių už nesumokėtus paslaugų mokesčius skaičiavimo fiziniams asmenims“ (Žin., 1995, Nr. 12-262) nustatyto dydžio delspinigius.

164. Netesybų dydis nustatomas įstatymu, sutartimi ar teismo sprendimu.

165. Sistemos naudotojo ar vartotojo (išskyrus buitinį vartotoją) įsiskolinimui viršijus dviejų mėnesių teikiamų perdavimo, paskirstymo ir laikymo paslaugų ar suvartojamų dujų kainą, už dujų perdavimą, paskirstymą, laikymą ar tiekimą dujų įmonė iš sistemos naudotojo ar vartotojo gali reikalauti išankstinio apmokėjimo.

XV. NETEISĖTAS DUJŲ VARTOJIMAS

166. Dujų įmonės darbuotojai periodiškai tikrina dujų suvartojimą ir matavimo priemones. Tikrinimo rezultatai įforminami pažyma, aktu ar žyma atsiskaitymo knygelėje.

167. Jei patikrinimo metu nustatoma pažeidimų (sugadinta, išmontuota ar sunaikinta matavimo priemonė, pažeistos ar nukabintos vartotojo teritorijoje esančios plombos nuo dujų apskaitos sistemos, dujų parametrų kontrolės priemonių ir jų aplankos linijų uždaromųjų įtaisų, pažeistas matavimo priemonės papildomos saugos žymuo, įrengta matavimo priemonės aplankos linija, priverstinai stabdomas arba kitaip gadinamas skaičiavimo mechanizmas, dujos vartojamos viršijant Q_{max} dydį), neteisėtas dujų vartojimas įforminamas aktu.

168. Jeigu būtina, matavimo priemonė patikrinimo metu išmontuojama tolesniam tyrimui: matavimo priemonė, kurios didžiausias išilginis matmuo neviršija 1 metro, įdedama į numeruotą dėžę, užrakinama kontroline spyna, ant kurios įdėklo pasirašo dujų įmonės darbuotojas bei vartotojas ir nurodo datą. Jei vartotojas ar jo įgaliotas atstovas pasirašyti atsisako, surašomas aktas. Jeigu matavimo priemonė per didelė, kad ją būtų galima patalpinti į dėžę, vartotojui pasiūloma ją lydėti į tyrimo vietą. Tyrimo vietoje matavimo priemonė kontroline spyna užrakinama specialiai tam skirtoje patalpoje ar spintoje. Su vartotoju suderinama matavimo priemonės tyrimo data. Už kontrolinės spynos įdėklo būklę (išsaugojimą) atsako dujų įmonė.

169. Jei vartotojas nesutinka su patikrinimo metu nustatytais pažeidimais, pažeidimų ir matavimo priemonių tyrimą (techninę ekspertizę) per 20 kalendorinių dienų nuo akto dėl neteisėto dujų vartojimo surašymo atlieka nuo dujų įmonės nepriklausoma Metrologijos tarnybos įgaliota arba akredituota laboratorija. Tyrimo darbe turi teisę dalyvauti dujų įmonės atstovas ir vartotojas ar jo įgaliotas atstovas. Laboratorijos atstovų akivaizdoje patikrinamas kontrolinės spynos įdėklas, laboratorijos atstovams patvirtinus, kad jis nepažeistas, matavimo priemonė išimama ir atliekamas tyrimas. Tyrimo rezultatai įforminami aktu. Akto formą nustato laboratorija.

170. Laboratorijos atstovams patvirtinus, kad kontrolinės spynos įdėklas pažeistas, tolesnis matavimo priemonės tyrimas ir žalos išieškojimas nutraukiamas.

171. Tyrimo (techninės ekspertizės) metu nustačius, jog būtina matavimo priemonės neeilinė metrologinė patikra, ji atliekama nuo dujų įmonės nepriklausomoje Metrologijos tarnybos įgaliotoje arba akredituotoje laboratorijoje. Tyrimo darbe kviečiamas dalyvauti vartotojas ir dujų įmonės atstovas. Atlikus matavimo priemonės tyrimą, surašomas aktas, kurį pasirašo tyrime dalyvavę nariai. Akto formą nustato laboratorija. Matavimo priemonės patikros išlaidas laboratorijai apmoka dujų įmonė. Patikros išlaidas dėl vartotojo kaltės dujų įmonei apmoka vartotojas.

172. Dujų įmonei padarytą žalą dėl matavimo priemonės pažeidimo ar taikant dujų apskaitos apėjimo metodus nustato dujų įmonės sudaryta žalos nustatymo komisija. Į žalos nustatymo komisiją rekomenduojama įtraukti vartotojui atstovaujančios organizacijos (asociacijos) atstovą.

173. Jeigu nustatomas matavimo priemonės pažeidimas dėl vartotojo kaltės, jis kviečiamas į dujų įmonei padarytos žalos nustatymo komisijos posėdį.

174. Vartotojui neatvykus be svarbių priežasčių, padarytos žalos dydis nustatomas jam nedalyvaujant.

175. Žalos nustatymo komisijai pateikiami šie dokumentai:

175.1. patikrinimo aktas;

175.2. matavimo priemonės tyrimo aktas (jei tyrimas buvo atliekamas).

176. Žalos nustatymo komisija nustato:

176.1. dujų vartojimo pažeidimo datą (paskutinio dujų vartojimo patikrinimo iki pažeidimo data arba kita žalos nustatymo komisijos ne daugiau kaip prieš 1 metus nustatyta data) ir jo trukmę paromis;

176.2. skaičiuojamąjį dujų kiekį pagal didžiausią visų dujinių prietaisų galią, kuris neturi viršyti didžiausio dujotiekio laidumo;

176.3. faktinę žalą, kurią turi atlyginti vartotojas, įvertinusi vartotojo mokėjimus už dujas per skaičiuojamąjį laikotarpį;

176.4. žalos atlyginimo terminą.

177. Žalos nustatymo komisija gali nustatyti vartotojo atsakomybę lengvinančias aplinkybes.

178. Žalos nustatymo komisija informuoja vartotoją apie priimtą sprendimą ir sprendimo apskundimo galimybes.

179. Jei nereikia matavimo priemonės tolesnio tyrimo ir vartotojas sutinka su vartojimo patikrinimo išvadomis arba prisipažįsta dėl matavimo priemonės pažeidimo ar dujų apskaitos apėjimo metodų taikymo, jis kviečiamas į dujų įmonei padarytos žalos nustatymo komisijos posėdį.

180. Vietoje išmontuotos tyrimui matavimo priemonės vartotojui įrengiama kita matavimo priemonė.

181. Jei tikrinimo metu buvo surasta matavimo priemonės aplankos linija, dujų tiekimas, įspėjus vartotoją, nutraukiamas, įvadas užplombuojamas, dujų vartojimo patikrinimo akte nubraižoma aplankos linijos schema. Dujų tiekimas atnaujinamas, kai vartotojas atlygina dujų įmonei padarytą žalą ir likviduoja aplankos liniją.

182. Vartotojas turi teisę per 10 kalendorinių dienų žalos nustatymo komisijos sprendimą apskųsti dujų įmonės administracijai, o nesutikus su jos išvadomis per 10 kalendorinių dienų – Inspekcijai. Vartotojui nesutikus su Inspekcijos išvadomis, ginčai tarp dujų įmonės ir vartotojo nagrinėjami įstatymų nustatyta teismo tvarka.

183. Vartotojui žalos nustatymo komisijos nustatytu laiku neatlyginus dujų įmonei padarytos žalos, ji išieškoma teismo tvarka.

XVI. AVARIJŲ DUJŲ SISTEMOJE LOKALIZAVIMAS IR LIKVIDAVIMAS

184. Perdavimo, paskirstymo ir laikymo įmonė privalo turėti tinkamą įrangą ir apmokytą (parengtą) personalą, sugebantį lokalizuoti bei likviduoti galimas avarijas bei gedimus, arba sutartį su įmone, turinčia tokį personalą.

185. Perdavimo, paskirstymo ir laikymo įmonė turi būti parengusi personalo veiksmų planus avarijoms lokalizuoti ir likviduoti. Įvykusi avarija turi būti nedelsiant lokalizuojama ir likviduojama. Avarijų lokalizavimo ir likvidavimo darbai atliekami be pertrūkių (visą parą).

186. Tiems atvejams, kai lokalizuojant ar likviduojant avariją būtina bendradarbiauti su kitų įmonių ar institucijų tarnybomis (Policijos, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentų prie Vidaus reikalų ministerijos, požemines komunikacijas eksploatuojančių įmonių ir pan.), turi būti parengti bendradarbiavimo su šiomis įmonėmis ir institucijomis planai.

187. Dujų įmonė privalo viešai ir periodiškai skelbti visą parą veikiančios avarinės tarnybos telefono numerį.

XVII. DUJŲ KOKYBĖ

188. Į priėmimo, pristatymo vietas turi būti pristatomos sutartyje nustatytus dujų kokybės reikalavimus atitinkančios dujos.

189. Jei į priėmimo vietą pristatomos dujos neatitinka dujų kokybės reikalavimų, perdavimo ar paskirstymo įmonė turi teisę atsisakyti priimti ir perduoti (paskirstyti) dujas, kol bus pateikti dokumentai, įrodantys, kad dujos atitinka dujų kokybės reikalavimus.

190. Jei į pristatymo vietą pristatomos dujos neatitinka dujų kokybės reikalavimų ir sutartyje nurodytų sąlygų, sistemos naudotojas (vartotojas) turi teisę atsisakyti priimti tokias dujas.

191. Dujų kokybės reikalavimai:

191.1. žemutinė dujų degimo šilumos vertė, esant norminėms sąlygoms, turi būti ne mažesnė kaip 7600 kcal/m^3 (31,8 MJ/m^3);

191.2. mechaninių priemaišų masė 1 m^3 dujų neturi viršyti 0,001 g;

191.3. dujų drėgnumo rasos taškas neturi būti aukštesnis už dujų temperatūrą;

191.4. skystos fazės vandens ir angliavandenilių kiekis dujose neleistinas;

191.5. dujų temperatūra turi būti ne žemesnė už 15^oC ir ne aukštesnė už 50^oC.

XVIII. PERDAVIMO, PASKIRSTYMO, LAIKYMO IR TIEKIMO APRIBOJIMAS, NUTRAUKIMAS

192. Dujų įmonė gali apriboti arba nutraukti dujų tiekimą, perdavimą, paskirstymą ar laikymą:

192.1. kai nustatoma, kad sistema kelia grėsmę žmonių gyvybei, sveikatai arba turtui;

192.2. jei kita sutarties šalis nevykdo arba netinkamai vykdo sutartimi prisiimtus įsipareigojimus;

192.3. avarinių situacijų, ekstremalios padėties atvejais;

192.4. dėl būtinų remonto ir kitų sistemų prijungimo darbų;

192.5. kitais įstatymų nustatytais atvejais.

193. Jei dėl avarinės situacijos ar ekstremalios padėties dujų įmonė visiškai ar iš dalies negali vykdyti savo įsipareigojimų, nustatytų perdavimo, paskirstymo, laikymo, tiekimo (pirkimo-pardavimo) sutartyse, paveiktosios šalies įsipareigojimų vykdymas sustabdomas tiek ir tokiu laipsniu, kiek trunka avarinė situacija ar ekstremali padėtis.

194. Dujų įmonė nedelsdama turi pranešti sistemos naudotojui (vartotojui) apie avarinę situaciją.

195. Sistemos naudotojas (vartotojas), gavęs dujų įmonės pranešimą apie avarinę situaciją, privalo vykdyti šios įmonės nurodymus.

196. Sistemos naudotojas, tiekiantis dujas į sistemą, nedelsdamas informuoja perdavimo, paskirstymo įmonę ir vartotoją apie susidariusią situaciją, dėl kurios jis negalės pristatyti dujų pagal sutartį.

197. Dujų įmonė gali apriboti ar nutraukti dujų tiekimą (perdavimą, paskirstymą ar laikymą) vartotojams (sistemos naudotojams) dėl būtinų sistemos remonto ar kitų vartotojų sistemų prijungimo darbų, suderinusi su laisvaisiais vartotojais ir informavusi reguliuojamuosius vartotojus.

198. Dujų įmonė ne vėliau kaip prieš 3 mėnesius iki darbų pradžios turi raštu pranešti laisvajam vartotojui apie numatomą dujų tiekimo (perdavimo, paskirstymo ar laikymo) apribojimą ar nutraukimą dėl būtinų sistemos remonto ar kitų vartotojų sistemų prijungimo darbų.

199. Kai laisvasis vartotojas, gavęs raštišką dujų įmonės pranešimą apie dujų tiekimo (perdavimo, paskirstymo ar laikymo) apribojimą ar nutraukimą, per 10 kalendorinių dienų nepasiūlo kito abiem pusėms priimtino dujų tiekimo (perdavimo, paskirstymo ar laikymo) apribojimo ar nutraukimo laiko arba visai su tuo nesutinka, dujų įmonė pati nustato dujų tiekimo (perdavimo, paskirstymo ar laikymo) apribojimo ar nutraukimo datą.

200. Dujų įmonė ne vėliau kaip prieš 1 mėnesį iki darbų pradžios per visuomenės informavimo priemones turi informuoti reguliuojamuosius vartotojus apie numatomą dujų tiekimo apribojimą ar nutraukimą dėl būtinų sistemos remonto darbų.

201. Dujų tiekimas (perdavimas, paskirstymas ar laikymas) dėl būtinų sistemos remonto ar kitų vartotojų sistemų prijungimo darbų apribojamas ar nutraukiamas, apie tai papildomai (ne vėliau kaip prieš 48 valandas iki nutraukimo) pranešus vartotojui (sistemos naudotojui).

202. Avarinių situacijų ar ekstremalios padėties atveju dujų tiekimas (perdavimas, paskirstymas) dujų sistema ar jos dalimi gali būti apribotas arba nutrauktas. Vartotojams dujų tiekimas (perdavimas, paskirstymas) ribojamas etapais, juos skirstant į 6 grupes:

I grupė – vartotojai, kurie yra sudarę sutartis dėl nutrūkstamo dujų tiekimo;

II grupė – pramoniniai vartotojai, galintys vartoti rezervinį kurą;

III grupė – elektrą ir šiluminę energiją gaminantys vartotojai, galintys vartoti rezervinį kurą;

IV grupė – pramoniniai vartotojai, neturintys rezervinio kuro, naudojantys dujas pagalbinėms, gamybinėms-administracinėms patalpoms šildyti, ir kiti vartotojai, tiekiantys šiluminę energiją nešildymo sezono metu;

V grupė – vartotojai, neturintys rezervinio kuro ir tiekiantys šiluminę energiją buitiniams vartotojams šildymo sezono metu, vartotojai, naudojantys dujas nenutrūkstamu technologiniu procesu, bei švietimo, sveikatos apsaugos, socialinio aprūpinimo įstaigos ir organizacijos;

VI grupė – ligoninės, slaugos įstaigos ir buitiniai vartotojai.

203. Avarinių situacijų ar ekstremalios padėties atveju dujų tiekimas (perdavimas, paskirstymas) teisės aktų nustatyta tvarka ribojamas etapais, pradedant pirmąja vartotojų grupe. Ribojimo laipsnį nustato Vyriausybė, jos įgaliota institucija arba dujų įmonė. Vartotojai apie dujų tiekimo (perdavimo, paskirstymo) ribojimą informuojami per visuomenės informavimo priemones.

204. Kilus avarinei situacijai ar ekstremaliai padėčiai, dujų įmonės ir vartotojai bendradarbiauja, užtikrindami, kad dujų rinka būtų paveikta kiek įmanoma mažiau ir būtų palaikomas saugus šios rinkos aprūpinimas dujomis.

XIX. NENUGALIMA JĖGA (*FORCE MAJEURE*)

205. Šalis atleidžiama nuo atsakomybės už sutarties nevykdymą, jeigu ji įrodo, kad sutartis neįvykdyta dėl nenugalimos jėgos (*force majeure*) aplinkybių, kurių negalima nei numatyti arba išvengti, nei kuriomis nors priemonėmis pašalinti. Šalis sustabdo sutartinių įsipareigojimų vykdymą tokiam laikui, kiek tokios aplinkybės egzistuoja.

206. Sutarties neįvykdžiusi šalis privalo pranešti kitai šaliai apie nenugalimos jėgos (*force majeure*) aplinkybės atsiradimą bei jos įtaką vykdant sutartį. Būtina pranešti ir tuomet, kai išnyksta pagrindas nevykdyti įsipareigojimų.

207. Jeigu dėl nenugalimos jėgos (*force majeure*) aplinkybių sutarties šalys negali vykdyti įsipareigojimų ilgiau, negu numatė (jos turi numatyti konkretų priimtiną laikotarpį), tai bet kuri šalis įstatymų nustatyta tvarka turi teisę nutraukti sutartį.

208. Nenumatytas ar nepriklausančias nuo sutarties šalies nenugalimos jėgos (*force majeure*) aplinkybes gali sukelti šie įvykiai:

208.1. karas, blokados, maištai ir revoliucijos, sukilimas, tyčinė žala, epidemijos, karantinas;

208.2. stichinės nelaimės: smarkios audros, ciklonai, žemės nuošliaužos, žemės drebėjimai, jūrų ar upių potvyniai, erozija, žaibai;

208.3. pašalinių asmenų sukelti sprogimai, gaisrai, mašinų, gamybinių pastatų ir kurių nors (arba visų) vidaus komunikacijų sunaikinimas;

208.4. dujų įmonės gamybinių ar administracinių pastatų užėmimas bei darbo sustabdymas.

209. Lėšų trūkumas nėra nenugalimos jėgos (*force majeure*) aplinkybė.

XX. INFORMAVIMAS

210. Visi šalių pranešimai, nurodymai, prognozės, reikalavimai, duomenų pateikimai ar pakeitimai ir kita informacija, siunčiama pagal šias taisykles, turi būti rašytinė ir siunčiama laišku, faksu ar elektroniniu paštu, jeigu šalys sutartyje nenustato kitaip. Jei siunčiančioji šalis nori gauti šios informacijos gavimo patvirtinimą, gavėjas turi pateikti tokį patvirtinimą.

211. Dujų įmonė turi teikti informaciją valstybės institucijoms nustatyta tvarka.

212. Perdavimo, paskirstymo įmonės prašymu tiekimo įmonė, sistemos naudotojas ir vartotojas (išskyrus buitinį vartotoją ir vartotoją, per metus suvartojantį iki 20 tūkst. m^3 dujų imtinai) turi teikti jai kainoms nustatyti reikalingą informaciją apie numatomą dujų tiekimą, perdavimą, paskirstymą, laikymą ar vartojimą. Prašoma informacija teikiama ne dažniau kaip du kartus per metus, jos teikimo apimtis nustato dujų įmonė.

XXI. ATSAKOMYBĖ IR GINČAI

213. Tiekimo (perdavimo, paskirstymo) įmonė, patiekusi (perdavusi, paskirsčiusi) mažiau kaip 90 proc. sutartyje nustatyto per metus patiekti (perduoti, paskirstyti) dujų kiekio, moka netesybas nuo nepatiekto (neperduoto, nepaskirstyto) iki 90 proc. dujų kiekio sumos. Vartotojas (sistemos naudotojas), suvartojęs (priėmęs) mažiau kaip 90 proc. sutartyje nustatyto per metus suvartoti (priimti) dujų kiekio, moka netesybas nuo nesuvartoto (nepriimto) iki 90 proc. dujų kiekio sumos. Netesybų dydis nustatomas sutartyje. Šis punktas netaikomos buitiniam vartotojui ir vartotojui, per metus suvartojančiam iki 20 tūkst. m^3 dujų imtinai.

214. Pradelsti mokėjimai už perduodamas, paskirstomas, laikomas ir tiekiamas dujas bei netesybos išieškomi teisės aktų nustatyta tvarka.

215. Jeigu vartotojas (sistemos naudotojas) laiku neatsiskaito už suvartotas dujas ar dujų perdavimą, paskirstymą ir laikymą, dujų įmonė, prieš 10 kalendorinių dienų raštu įspėjusi vartotoją (sistemos naudotoją), turi teisę nutraukti dujų perdavimą, paskirstymą, laikymą ir tiekimą. Dujų perdavimas, paskirstymas, laikymas ir tiekimas atnaujinamas likvidavus įsiskolinimus.

216. Visi šalių ginčai ir nesutarimai, kylantys dėl sutarties vykdymo, sprendžiami šalių tarpusavio susitarimu, o nepavykus susitarti, ginčus sprendžia Komisija ar Inspekcija išankstinio neteisminio ginčo sprendimo tvarka [4.6]. Dėl sutarties vykdymo kylantys ginčai, kurių nepavyko išspręsti šalių tarpusavio susitarimu ir išankstinio neteisminio ginčo sprendimo tvarka, sprendžiami Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

217. Buitinių vartotojų skundus dėl vartojimo sutarčių nesąžiningų sąlygų taikymo nagrinėja Vartotojų taryba.

218. Šalims susitarus, sutartis gali būti nutraukiama. Kiti sutarties nutraukimo atvejai turi būti nustatyti sutartyje, bet jie neturi prieštarauti Lietuvos Respublikos įstatymams.

219. Kai sutarties įvykdymo terminas yra praleistas, nukentėjusi šalis gali nutraukti sutartį, jei kita šalis neįvykdo sutarties per papildomai nustatytą terminą.

220. Vienašališkai sutartis gali būti nutraukta teisės aktų nustatytais atvejais, apie sutarties nutraukimą iš anksto pranešus kitai šaliai per sutartyje nurodytą terminą, o jeigu sutartyje toks terminas nenurodytas – prieš 30 kalendorinių dienų.

_____